

DANIEL BONAVENTURA

La projecció internacional

MONTSE GISPert-SAÜCH

La seva voluntat crítica es formalitzà novament, dos anys després, a *Circ*. El món circense esdevingué l'eix vertebral a partir del qual l'artista interpretà la vida com una comèdia. És a dir, com una mena de gran espectacle en què l'home fluctua entre el grotesc i el tràgic. Un impressionant neó de color blau amb la paraula «Clowns», que tal vegada es podia llegir com a clons, feia prendre consciència de com l'artista entenia el gènere humà.

«Miratges» fou la darrera exposició que va presentar a Espais el 2007 i —com el mateix títol suggeria— pretenia evocar el concepte de simulacre com a realitat vigent. En efecte, res no convidava a una mirada plaent. De fet, el seu posicionament evidencià el que Narcís Selles havia definit anteriorment com a «antiutopia». En aquesta ocasió, l'actitud desesperançada vers un món en descomposició es formalitzà de manera més desacomplexada i descarnada que en anteriors exposicions. Fins al punt que no dubtà a utilitzar l'excrement com a vehicle per crear la seva particular i corrosiva fauna humana. A través de diferents paisatges, físics, íntims, socials, religiosos o culturals, conformà una existència que des del principi a la fi era una al·lusió insistent a la femta. En cada obra feia esclatar l'expressió d'allò que dia a dia constatava sobre l'esdevenir de la humanitat: «shit, shit, shit...».

En el decurs de quinze anys —i a través de les sis exposicions individuals realitzades a Espais— es pot descobrir la trajectòria d'un artista marcat per un esforç de dignitat pel que fa a la seva actitud davant l'art i una coherència envers un esperit de denúncia sobre l'ordre que regeix el nostre món.

Magdala Perpinyà és
artista i crític d'art.

Torres Monsó és una figura a contracorrent, que ha fet de la seva vida l'aventura de l'art, un pensament lliure que ha sabut bastir un corpus coherent i íntegre. La seva llarga trajectòria de més de 70 anys mostra el recorregut de l'escultura contemporània, que des de Girona es projecta a escala internacional.

Des d'una vocació clara i ferma, rigorosa i compromesa, aviat sent la crida de l'art, que el du a un camí constant d'innovació i recerca de noves formes i materials, per donar cos als grans enigmes i temes que l'esperonen: la por, la solitud, la sexualitat, la mort, el sentit de l'existència, el cosmos. Tot l'interessa i tot pot esdevenir matèria d'investigació i reflexió estètica, en clau d'humor, des de l'objecte més humil al cosmos, de xupxups, daus, fragments del cos, formes geomètriques... a la volta celeste.

Tot i que el gruix de la seva obra es desenvolupa a Girona, el 1947 marxa a Barcelona per treballar amb Enric Monjo i Josep Clarà i, als anys cinquanta, comença el gran desplegament de la seva creativitat quan, entre d'altres, forma part del grup Postectura, i exposa a la galeria Laietana, als Salons d'Octubre, a la Biennial Hispanoamericana de l'Art, on guanya el premi

Aleijandinho (1955), i a les exposicions Nacionals de BBAA de Madrid.

El 1947 obté el premi a la Cambra d'Art Actual de Barcelona i el 1954 el Gran Premi d'Escultura de la III Biennial dels Països Mediterranis (Alexandria), que el projecta internacionalment. El 1955 marxa a París amb la beca de l'Institut francès, on aprèn esmalt ceràmic i rep l'impacte de l'obra existencial de Giacometti; i a Itàlia (1957). El 1962 obté la beca March per anar a l'estranger, a París i Londres, un pas important que influeix decisivament en el seu llenguatge, que evoluciona cap a la deformació de la figura humana. Des dels anys seixanta es consolida la seva obra, i exposa arreu: Beirut, Damasc, París, la Haia, Mèxic, Salzburg, Milà, Albi, Ceret, Madrid, València, Budapest, Oldenburg, Barcelona («Je t'attendrai» és l'última exposició que fa a Barcelona, a la Fundació Vila Casas el 2003), Girona...; amb escultures públiques com la sèrie d'«El llarg viatge» (1992) a Barcelona, *Oliveira*, *Font dels llibres* i relleus de l'avinguda Felipe III de Madrid (2005)...; a més de formar part de nombroses col·leccions públiques i privades.

Les múltiples cares del dau Torres Monsó configuren un itinerari que va del cànon noucentista, passant per l'expressionisme, *pop-art*, minimalisme i art conceptual, fins a la instal·lació i acció amb l'ús del vídeo i fotografia, que recrea amb un estil propi i desplegant un llenguatge sense límits que conjuga els materials més diversos. Des de l'amor per la pedra, el material que l'artista gironí considera el més sensual i plàstic de tots —d'aquí l'homenatge a l'ofici amb les escultures *Picapedrer*—, bronze i guix, a l'ús de fòrmica, polièster i resines sintètiques, metacrilat, fibra de vidre, silicones, fusta, formigó, làtex, cautxú, el propi cos i la imatge.

Buscant noves lectures del quotidià, dóna la volta als objectes i crea

Les múltiples cares del dau Torres Monsó configuren un itinerari que va del cànon noucentista, passant per l'expressionisme, pop-art, minimalisme i art conceptual, fins a la instal·lació i acció amb l'ús del vídeo i de la fotografia

metàfores visuals, amb l'ús constant de lletres i paraules (com Brossa i Plensa), com a imatge i com a clau per entendre les seves peces, sigui la lúdica *Lletres toves*, el garbuix de *Por* (1995), el joc lingüístic de la paraula *Clowns de Circ* (2004), l'odi al plat a *Estem servits* (1995), o les monumentals *Atlante* (1989) i la instal·lació *Univers* de «Drone».

Amb la desintegració progressiva de la figura humana cap a la síntesi i despullament extrems i la cita recurrent al cosmos, la seva obra es va fent més introspectiva i metafísica, preocupada per la mort, Déu o la força cega que regeix l'existència, com a l'última exposició, «Drone», de l'home perdut en el silenci i immensitat del cosmos, afí a la idea kantiana del sublim.

Torres Monsó entén i experimenta l'art com un joc intel·lectual, amb certa ironia, dit de forma aparentment senzilla. «L'art de vegades no cal que tingui contingut. Però per a mi l'art ha d'ajudar la persona. Jo no dono solucions, només faig crítica».

La seva és una obra crítica, perfeccionista, contundent, desmitificadora, a vegades poètica, inquietant o sarcàstica.

Em quedo amb la fotografia *Tradició*, de J. M. Oliveras (*Torres Monsó, una illa habitada*) de Torres Monsó agitant un cistell de vímet, magnífic retrat igni de l'artista sacsejant la tradició.

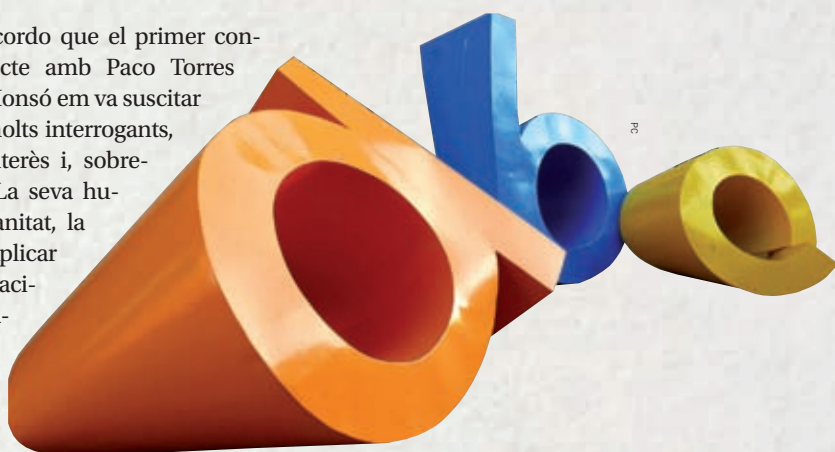
Montse Gispert-Saüch és professora d'art i periodista cultural.

Catàleg raonat de l'obra, una necessitat

CARME ORTIZ

Recordo que el primer contacte amb Paco Torres Monsó em va suscitar molts interrogants, interès i, sobretot, respecte. La seva humilitat i humanitat, la capacitat d'explicar les preocupacions que l'havien portat a realitzar aquella obra, presentada en un entorn ple de misteri, em van seduir des del primer moment.

Ens vàrem conèixer personalment en la preparació i el muntatge de la seva primera exposició al Centre d'art contemporani Espais de Girona. L'exposició es deia «Volums», i les obres que va presentar eren enigmàtiques, minimalistes i ben acabades. El material utilitzat era la fòrmica. Vaig poder conviure

>> **Lletres toves** de Torres Monsó.

amb les obres al llarg de la durada de l'exposició i començar a aprehendre de Torres Monsó. Va ser un procés d'empatia amb aquell «menys és més» interpretat des de la seva preocupació pels universals, des de l'òptica dels conceptes, del discurs i de la forma.

A partir d'aquell moment va començar una relació continuada amb projectes, visites al taller, xerrades, celebracions... De fet, des d'aquell moment, vaig poder gaudir i formar part de la seva «escola oberta». La generositat d'en Paco Torres Monsó feia que, fora d'un marc acadèmic, poguéssim aprendre, debatre, reflexionar o, en definitiva, ampliar coneixements.

Aquesta relació em va portar a un interès per estudiar l'evolució de la trajectòria artística de Torres Monsó, des dels inicis fins al moment que vàrem començar a col·laborar. Una mirada acadèmica, objectiva, que recollís la documentació dispersa, les seves opinions i que ordenés el procés de transformació del seu llenguatge artístic. Va ser des de l'inici del projecte una voluntat de dissenyar una aproximació diferent a la que havíem mantingut

>> **Tradició**, de J. M. Oliveras (*Torres Monsó, una illa habitada*).

JOSEP M. OLIVERAS